

si struje slavonske književnosti XVIII. veka! Začeli so frančiškani, ki so z Bosno in Dalmacijo tvorili eno provincijo, v bosenskih sobratih imeli dober zgled ter pisali propovedi, „poti nebeške“, razlage evangelija, življenje svetnikov. Kar se z izrastki renesanse, z nakitom baročnega sloga pojavijo jezuiti! Jezuiti so padli pod silo prosvetljenosti, ki je oči obrnila na socialni razvoj in zemeljski napredek ter iskala pomoči v razumu, v šoli. Graničarski častnik, ki je v sedemletni vojni pretolkel srednjo in severno Evropo, Matija Reljković je v svojem „Satiru“ razkrival rane svoje ožje domovine, želeč jo rešiti vseh opasnih posledic turškega gospodstva; na ostrejšo struno so očitvidno udarjali še drugi prosvetljenci, oboževalci Voltaira in Jožefa II., a zbudili z Reljkovićem ostro reakcionarno opozicijo, ki jih je proklinjala v pekel. Frančiškani, ti preprosti stari prijatelji naroda, pa so prosvetljenosti hoteli priti do živega s pozitivnejšim sredstvom, v deželi šireč Kačičev „Razgovor ugodni nar. slovinskoga“. — Tako se vrste in bore kulturne struje, rastoč in padajoč, v zanimivi sliki in čitatelju se zdi, da čita o sedanosti, ko se zaglablja v ta boj napredka in konservatizma, razvoja in dogme. Študijo bi z zanimanjem čital tudi marsikdo, ki se ne bavi baš z literarnozgodovinskimi stvarmi. No, pa pisatelj, ki piše često pod psevdonomom „Branko Vodnik“, stoji med najodličnejšimi mladimi hrvatskimi kulturnozgodovinskimi esisti (prim. njegovo študijo o Markoviću!). Ob tem njegovem delu — mimogrede naj še povem, da bi jaz psevdoklasicizem spojil naravnost z baročno poezijo — se mi vsiljuje primera s slovenskim XVIII. vekom: slavonske razmere je pri nas najti le zelo v miniaturo: „Pisarnice“ mole iz puščave kot psevdoklasicizem. Pohlen pa je Reljković, a tista kulturna borba med voltairejanizmom in tradicijami ni dobila pri nas literarnega izraza v posebnih pesnitvah! „Manjkalo je vere v sebe“, — Slavonec Kanižlić jo je črpal iz dubrovniške prošlosti.

Dr. Fr. Hešič.

„**Flora der Sanntaler Alpen**“. — Vseučiliški docent na Dunaju dr. Avg. pl. Hayek in naš profesor Alfonz Paulin sta izdala v znamenitem, strogo znanstvenem zborniku „Abhandlungen der k. k. zool.-botan. Gesellschaft in Wien“ (IV. zvezek, 2. sešitek), ki izhaja v Jeni, fundamentalno botaniško delo, važno za vse naše strokovnjake: celih 63 strani velika 8° obsegajoč popis flore v Savinskih planinah. Brez našega neumornega profesorja Paulina, ki posvečuje vse svoje življenje prezanimivi kranjski flori, bi bilo to delo nemogoče. Mi pozdravljamo ta spis s tem večjim veseljem, ker zdaj se moremo nadejati, da bo prof. Paulin skoraj zaključil svojo „kranjsko floro“, ki bo temeljnega pomena za vse čase. Prišla bo morda tudi še doba, ko bodo hribolazci cvetke, rastoče v skalovju, ne le trgali in uničevali, ampak tudi spoznavali. — Posamezni izvodi se dobivajo pri g. prof. Paulinu v Ljubljani po 2 K.

Dr. Jos. Tominšek.

Gvidon Sajović: Anatomie, Histologie und Ersatz der Borstenorgane bei Lumbricus. Ta razprava našega rojaka je izšla v brošuri kot poseben odtisk iz del zoološkega zavoda na Dunaju. Dobiva se pri knjigarju Alfredu Hölderju, Dunaj I., Rotenturm-gasse 13.